

شناسائی و جمع‌آوری ژنوتیپهای بومی درختان میوه هسته‌دار در
 آذربایجان شرقی
 جلیل دژم پور^۱ و جعفر حاجی‌لو^۲
 ۱ و ۲ - اعضاء هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی آذربایجان شرقی - ایستگاه سهند

تکثیر درختان میوه هسته‌دار طی سالیان متمادی از طریق بذر به ایجاد تنوع ژنتیکی بسیار گسترده در منطقه گردیده و ژنوتیپهای با صفات بسیار مهم به وجود آورده است که به جهت فرسایش ژنتیکی بالا حفظ و نگهداری رژیم پلاسم‌های موجود از اولویتهای اولیه پروژه‌های باغبانی محسوب می‌شود. در همین راستا این بررسی از سال ۱۳۷۶ به منظور جمع‌آوری ژنوتیپهای بومی درختان میوه هسته‌دار آغاز گردیده که طی این مطالعه در مناطق مختلف استان در قالب طرح ملی بانک ژن اقدام به شناسایی و علامتگذاری درختان با ثبت مشخصات میوه و خصوصیات رویشی بر اساس دیسکریپتورهای بین‌المللی گردید. که در مجموع ۸۴ ژنوتیپ بادام، ۱۴ ژنوتیپ زردآلو (علاوه بر کلکسیون موجود در ایستگاه)، ۱۸ ژنوتیپ هلو و شلیل، ۸ ژنوتیپ گیلان و آلبالو و ۱۲ ژنوتیپ آلو و گوجه شناسایی و به مدت سه سال در محل اصلی مورد مطالعه قرار گرفتند. در میان ژنوتیپهای انتخابی نباتات دیرگل، زودرس و مقاوم به خشکی که در عین حال دارای کیفیت مطلوب میوه نیز می‌باشند به چشم می‌خورد. در این بررسی چند صفت شاخص بادام که دارای اهمیت خاصی در شناسائی ارقام و یا استفاده در برنامه‌های اصلاحی می‌باشند انتخاب و تجزیه کلاستر در مورد آنها صورت گرفت. در مراحل بعدی آزمایش ژنوتیپهای شناسایی شده به ایستگاه تحقیقات باغبانی سهند منتقل و در قالب کلکسیونهای جداگانه مطالعات تکمیلی انجام و بعنوان ذخایر ژنتیکی حفظ و نگهداری می‌شوند.